

СТАНОВИЩЕ

по дисертационен труд на тема
**„Лекарствена политика при контрола на сърдечно съдови заболявания в
България“**
на **д-р Стела Денчева Стефанова**

докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Общественоздравни науки“
във Факултет „Обществено здраве“, Медицински университет, Плевен
за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по научната
специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и
фармацията“

Научен ръководител: Проф. Тони Йонков Веков, дмн
Декан, Факултет „Фармация“, Медицински университет – Плевен

Изготвил становището: проф. д-р Пламен Стоянов Димитров, дм
заместник-директор, Национален център по обществено здраве и анализи
Избран за член на научното жури със заповед № 2713/15.10.2019 г.
на Ректора на МУ-Плевен

Актуалност на разработката

Темата на дисертационния труд е изключително актуална предвид значението на сърдечно-съдовите заболявания като един от най-сериозните здравни проблеми в България и в световен мащаб. В нашата страна сърдечно-съдовите заболявания са причина за 65.6% от смъртните случаи, което е по-високо в сравнение с Европейските страни. Особено важен проблем свързан със сърдечно-съдовите заболявания е преждевременната смъртност особено при мъжете. Несъмнено много важен аспект в контрола на сърдечно-съдовите заболявания имат дейности насочени към промоция на здравословен начин на живот и към тяхната профилактика. В България основната част от ресурсите се насочват към лечение на заболяванията, поради което правилно изградената лекарствена политика има огромно значение за контрола на финансовите ресурси насочвани в тази сфера. Ето защо настоящия дисертационен труд има несъмнено актуално значение предвид тежестта, която сърдечно-съдовите заболявания оказват на нашето общество и предвид значителния финансов ресурс, който се изразходва при контрола на сърдечно-съдовите заболявания.

Кратка характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа 191 страници и е онагледен с 43 фигури и 66 таблици. Библиографията обхваща 220 литературни източника, от които 145 са на кирилица и 75 на латиница. Разработен е в четири глави.

Литературният обзор представя съвременното състояние на проблема, в който авторката показва висока информираност относно бремето на социално значимите заболявания и лекарствената политика като инструмент за техния мениджмънт. Литературният обзор завършва с ясно формулирани изводи, които акцентират върху проблемите и служат за основа за разработването на дисертационния труд.

Цели, задачи, методичен инструментариум

За да даде отговор на научно-изследователския въпрос, д-р Стефанова извежда като основна цел да се направи оценка на ефекта от лекарствената политика на българското здравеопазване върху контрола в амбулаторни условия на сърдечно-съдовите заболявания у нас, както и върху повлияване тежестта на тези заболявания за българското общество, оценено чрез болестността и смъртността..

За изпълнението на поставената цел са поставени за решаване пет ясно формулирани задачи. Добро впечатление прави формулирането на девет хипотези, които трябва да се потвърдят или отхвърлят в хода на изпълнението на проучването. Дисертационният труд би спечелил, ако авторката беше представила хипотезите в по-концентриран вариант, тъй като някои от хипотезите могат да се потвърдят и без провеждането на проучването. Коректно са представени обекта и предмета на изследването. Приложен е богат методичен инструментариум, включващ: документален метод, методи за икономическа оценка - разход- ефективност и разход-полза, разнообразни статистически методи. Собственото проучване представлява преглед и оценка на база данни (за периода 2011-2015 г. и 2016-2018 г.), получени от НЗОК, касаещи броя лекувани пациенти от най-важните сърдечно-съдови заболявания и изразходваните за това суми, както и данни за реда и начина на приложение на терапиите, получени от Приложение 1 на различните ПЛС.

Резултати, изводи, приноси и препоръки

Резултатите в глава трета представят анализ и оценка на мястото на сърдечно-съдовите заболявания в България; промените в разходите за лекарствени терапии на социално-значимите сърдечно-съдови заболявания. Анализирани са причините за динамиката в разходите за амбулаторно лечение на сърдечно-съдовите заболявания, както и влиянието на лекарствената политика върху болестността и смъртността. Представени са корелации между промени в броя болни или разходи за амбулаторна лекарствена терапия и промяна в смъртността.

Авторката представя 28 извода, логически завършек на дисертационния труд

Изведени са приноси с теоретично-познавателен и методичен характер (Проведено е първото всеобхватно изследване на болните, ползващи терапии, изразходвани за това средства и тяхното директно отражение върху обществото; Анализирани са причините за рязкото намаление на болните, получаващи терапия; Потвърдено е, че разходът на публични средства за терапия се контролира чрез намаляване на референтна цена, както и че изразходваните обществени средства за лечения на значимите ССЗ не променят смъртността от тях) и с приложен характер (установено е, че навлизането на ГМ в ПЛС резултира само в намаляване на реферирани цени, но не променя общите цени на терапиите и води до увеличаване на личните средства, което пречатства достъпността.).

Направени са 9 препоръки с конкретни адресати – Министерство на здравеопазването, Националната здравноосигурителна каса, Българския лекарски съюз, Медицинските университети.

Научни постижения

Във връзка с дисертационния труд са направени 3 публикации – 2 в България и 1 в чужбина. Във всички публикации докторантката е първи автор.

Заклучение

Оценявам положително представения дисертационен труд. Основание за тази оценка е актуалността на проблематиката, значимостта на поставената цел и задачи, използваният съвременен методичен подход. Темата безспорно е актуална, проучването има научна и практическа насоченост. Дисертационният труд на д-р Стефанова, демонстрира ангажираността и компетентността на авторката и показва нейния сериозен и задълбочен научен и научно-практически интерес към тематиката. Дисертационната разработка отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилникът за развитие на академичния състав в МУ–Плевен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Изложените по-горе съображения ми дават основание убедено да предложа на членовете на уважаемото жури да оценят високо дисертационния труд и да гласуват положително за присъждане на образователната и научната степен „Доктор“ на д-р Стела Денчева Стефанова.

28 октомври 2019 г.

Член на научното жури:

проф. д-р Пламен Димитров, дм